

*Jacek Liersch, Jan Krzymański
Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin
Zakład Roślin Oleistych w Poznaniu*

Nowe formy maku niskomorfinowego

Wprowadzenie do uprawy maku praktycznie bezmorfinowego, który w dojrzałych torebkach zawiera 0,05% morfiny, ma duże znaczenie dla zapobiegania narkomanii. Odmiana Przemko wyhodowana w IHAR spełnia te wymagania, nie różni się jednak kolorem i pokrojem kwiatu od odmian wysokomorfinowych, takich jak Niebieski KM, Modry, Lazurowy (białe płatki z fioletowym oczkiem, brzegi płatków gładkie). Obecnie, oprócz analiz chemicznych, nie ma praktycznie możliwości, aby w warunkach polowych rozróżnić, czy został wysiany mak wysoko- czy też niskomorfinowy.

W wyniku prac nad otrzymaniem odmian niskomorfinowych posiadających cechy pozwalające na łatwe odróżnianie w warunkach polowych **otrzymano rody i linie zawierające od 0,01 do 0,05% morfiny, różniące się kształtem i kolorem płatków od odmian wysokomorfinowych.**

Materiały wyjściowe otrzymano z krzyżowań pojedynków wyselekcjonowanych ze szwedzkiej, niskomorfinowej odmiany Soma (płatki kwiatu białe, z fioletowym oczkiem, gładkie) z pojedynkami polskiej odmiany Biały Puławski (płatki kwiatu różowe, z białym oczkiem, strzępiaste). Selekcja indywidualna i rodowa pod kątem pożądanых cech, tzn. koloru i pokroju płatków kwiatu, a także niskiej zawartości morfiny w dojrzałych makówkach i zwiększonej odporności roślin na choroby, pozwoliła wyodrębnić linie o barwie płatków od białej do fioletowej i o różnym pokroju: od gładkich do silnie postrzępionych.

Nowe formy maku niskomorfinowego pozwalają w fazie kwitnienia zidentyfikować jaki typ maku został wysiany, ułatwią wykrywanie nielegalnych plantacji maku wysokomorfinowego. Umożliwią też kontrolę zasiewów na terenie całego kraju i pozwolą, jeśli nie zlikwidować, to przynajmniej zredukować produkcję środków odurzających otrzymywanych z maku.

New lines of low morphine poppy

Summary

Variety Przemko of low morphine poppy contains 0,05 per cent of morphine in ripe capsules. The flower of Przemko is the same like high morphine poppy – Lazur, Niebieski KM or Modry (white flower with violet eye; smooth flower). New lines of low morphic poppy contain 0,01–0,05 per cent of morphine. The plants have white, pink, red or violet flowers. The flowers of some lines are lacinated. These lines of low morphine poppy shall give facilities to distinguish them from old varieties in field conditions. Changeover to cultivation of low morphine poppy varieties with such markers shall reduce illegal morphine production and make drug abuse control easier.